

Original article

Türkiye’de Sigortacılık Sektöründe Doğrudan Satış Personeli İstihdam Yapısı

Employment Structure of Direct Sales Personnel in Turkish Insurance Industry

Hasan Alp Özel *

Department of Actuary and Risk Management, Faculty of Business Administration, Karabük University, Karabük , Turkey

Özet

İlk sigortacılık örneklerinin malların haydutlardan, korsanlardan korunması ya da malların bozulması durumunda zararın tanzim edilmesi amacıyla yönelik yapıldığı görülmektedir. Başlarda sadece belirli bir kesime hitap eden sigortacılık sektörü, istatistikte meydana gelen gelişmeler, doğal afetler, meydana gelen büyük yangınların etkisiyle hızlı bir gelişme dönemine girmiştir. Günümüzde sigorta sektörü kamu otoritesinin düzenleme ve gözetimi altında geniş bir yelpazede hizmet vermektedir. Sigortacılık sektörünün küresel ekonomide hızla gelişmesine paralel olarak sektör, Türkiye’de de hızla gelişmektedir. Bu çalışmada Türkiye’deki sigorta sektörünün istihdam yapısı üzerinde durulmuştur. Türkiye’de sigortacılık sektörünün hızlı bir büyüme kaydetmesine karşın, bu büyüme istihdama yansımamıştır. Bunun önemli bir nedeni sigortacılık sektöründe teknolojinin yoğun bir şekilde kullanılmasıdır. Çalışma sonucunda Aktüerya/Sigortacılık bölümleri mezunlarının istihdamının, işletme bölüm mezunlarının istihdamını gerisinde olduğu görülmüştür. Çalışmanın sonuç bölümünde elde edilen bu veriler değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sigortacılık, Aktüerya, İstihdam.

Abstract

Insurance services were first given to compensate rotten or lost goods which were taken by pirates or robbers. Insurance industry served for a privileged group in the beginning but later it expanded fast following the effects of changes in statistics, natural disasters, and dramatic fires. Today, insurance industry serves with a wide span of options under the supervision and regulation of state authorities. Parallel to the development of the industry in the global economy, it grows in Turkey as well. This study aims to analyze employment structure of insurance industry. Although insurance industry faced rapid growth, it did not reflect on the employment rates of the industry. The main reason can be given as use of technology to a great extent. As a result of the study, actuary and insurance graduates employment recorded higher scores than the graduates of business administration department. The conclusion part of the study discusses these findings.

Keywords: Insurance Industry, Actuary, Employment.

Received: 07 May 2019 * Accepted: 24 May 2019 * DOI: <https://doi.org/10.29329/ijiasos.2018.192.1>

* Corresponding author:

Hasan Alp Özel, Department of Actuary and Risk Management, Faculty of Business Administration, Karabük University, Karabük, Turkey.
Email: alpalp78@hotmail.com

GİRİŞ

Ekonomik birimler, karşılaşılabilecekleri beklenmedik durumlar için güvence talep etmektedir. Sigortacılık sektörünün temelinde bu talebin yerine getirilme güdüsü bulunmaktadır (Koç vd., 2018: 25). Sigorta kelimesi Latince kökenli bir kelime olup, güven anlamına gelmektedir (Sarioğuz, 2007: 4). Sigorta ilerde gerçekleşme ihtimali bulunan tehlikelerden doğacak zararların önceden yapılan ödemeler karşılığında güvence altına alınmasıdır. Dolayısıyla sigortadaki amaç, kişinin kendisini güvence altına alma isteğidir (Orhaner, 2013: 26). Sigortayı, istatistik metotlarla gerçekleşme ihtimali belirlenebilen ve gerçekleşmesi sonucunda para ile ölçülebilen birimlerin, bu sonuçları karşılayabilmek için bir araya getirilmesi olarak da tanımlamak mümkündür (Genç, 2002: 3).

Sigorta sektörünün önemi mali piyasalarda giderek artmaktadır. Sigorta sektöründeki rekabet küreselleşmenin de etkisiyle artmakta, sektörün sunduğu hizmetler çeşitlenmektedir (Özüdoğru, 2017: 38.). Türkiye’de ilk sigorta uygulamaları 1870’li yıllarda yabancı sigorta şirketleri tarafından gerçekleştirilmiştir. 1893’de Osmanlı Umum Sigorta Şirketi ilk yerli sigorta şirketi olarak faaliyete geçmiştir (www.tsb.org.tr). 1900’de örgütlenerek 44 yabancı şirket tarafından “İstanbul’da Faaliyette Bulunan Yangın Sigorta Şirketleri Sendikası” ilk meslek kuruluşu kurulmuştur. Kuruluş 1916’da, “Türkiye’de çalışan sigorta Şirketleri Cemiyeti” adını almıştır (TSB 2017: 6).

Cumhuriyetin ilanından sonra, 1924’de “Türkiye’de çalışan sigorta Şirketleri Cemiyeti” yerine “Sigortacılar Kulübü” kurulmuştur. 1925’de ise ismi “Sigortacılar Daire-i Merkeziyesi” olarak değiştirilmiştir. 1927 ve 1938’de sektörle ilgili düzenlemeleri kapsayan çeşitli kanunlar yürürlüğe girmiştir. 1954’de “Türkiye Sigorta Şirketleri Birliği” kapanmış ve yerine “Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği” kurulmuştur. 1987’de 3379 Sayılı “Sigorta Mürakabe Kanunu” yürürlüğe girmiştir. 2007’de yürürlüğe giren 5684 Sayılı “Sigortacılık Kanunu”nun 24. Maddesinde birliğe ilişkin düzenlemeler yer almıştır. Bu kanuna dayanarak çıkartılan yönetmelikler 2008’de yürürlüğe girmiştir. Söz konusu yönetmelik 2014’de yürürlükten kaldırılarak yerine “Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği’nin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” aynı tarihte yürürlüğe girmiştir. Türkiye’deki sigorta şirketleri, merkezi İstanbul’da olan ve kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan “Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği”ne üye olmak zorundadır (TSB 2017: 6-7).

Sigortacılık Sektörünün Dünyadaki Gelişimi

Gelişmiş ülkelerde sigorta sektörü, finans sektörünün önemli bir unsurunu oluşturmaktadır. Bunun nedeni sigortacılık sektörünün finans sektörüne fon yaratabilme kabiliyetidir. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde finansal açıdan önemli bir rol üstlenen sigortacılık sektörü, düşük gelirli ülkelerde arzulan derinliğe kavuşamamıştır. Hasarlarla karşılaşılması durumunda zararın sigorta şirketlerince

karşılanması, devletin vergi kaybının önüne de geçmektedir. Bu durum ise, dolaylı olarak kamuya fon yaratmaktadır (Özügüç, 2001: 1-2).

Sigortacılığın başlangıcı hakkında net bir bilgi olmasa da, ticari malların deniz ve kara yolu ile taşınması sırasında, haydut ve korsanların saldırısına maruz kalma riskine karşı alınan tedbirlere dayandığı düşünülmektedir (Çekici ve İnel, 2013: 137). İlk olarak Venedikliler, 1255’de, korsanlara ve taşınan malların bozulmasına karşı zararın ödenmesini sigorta ile karşılamışlardır. İlk sigorta sözleşmesi ise, 1347’de, İtalya’nın Cenova Limanından kalkarak Mayorka’ya giden Santa Clara isimli gemi yükünün güvenliği için düzenlenmiştir. İlk sigorta şirketi 1424’de Cenova’da kurulmuştur. Sigortacılık sektörü ile ilgili ilk kanun olan “Barcelona Kararnamesi” 1435’de çıkarılmıştır (Orhaner, 2013: 51-52). Sigortacılık sektörünün gelişmesinde en önemli olay ise 2 Eylül 1666’da Londra’da tarihe “Büyük Londra Yangını” olarak geçen olaydır. Londra yangını dört gün sürmüş ve birçok insanı etkilemiştir. Bu olaydan sonra 1667’de “Yangın Bürosu” kurulmuştur (Çekici ve İnel, 2013: 137). 1684’de ise yangın bürosuna rakip bir ortaklık şeklinde ortaya çıkan ilk yangın sigorta şirketi “Friendly Society” faaliyete geçmiştir (Sezal, 2017: 1157). 1688’de Lloyd’s adında sigorta teminatı veren bir topluluk oluşturulmuştur (Çekici ve İnel, 2013: 137).

Geçmişten günümüze bakıldığında küresel sigortacılık sektörünün önemli bir yol aldığı görülmektedir. İlk olarak hırsızlık, malın bozulması ve yangın branşlarında uygulanan sigortalar günümüzde gelişmiş ve çeşitlenmiştir. 2017’de toplanan doğrudan sigorta primleri 4.891,7 milyar ABD doları olmuştur. Bu tutarın içerisinde hayat sigortaları primleri 2.657,3 milyar, hayat dışı sigorta primleri 2.120,8 milyar ABD doları hacim kaplamaktadır (TSB, 2018: 12).

Sigortacılık Sektörünün Türkiye’deki Gelişimi

Cumhuriyet öncesinde, Osmanlı toplumundaki sosyoekonomik düzen sigorta sektörünün gelişimini engellemiştir. Osmanlı’da genellikle, yabancı ve azınlıkların ticaret ile uğraşması, dolayısıyla da sermayenin bu grup elinde toplanması sonucunda ilk bankacılık ve sigortacılık faaliyetlerinin gerçekleşmesi de yabancılar ve azınlıklar eliyle meydana gelmiştir. 1870’de Beyoğlu’nda meydana gelen ve “Büyük Pera Yangını” olarak isimlendirilen yangından birçok İstanbullu etkilenmiştir. Bu yangının da etkisiyle sigortaya olan talep artmış ve yabancı sigorta şirketleri Osmanlı’da sigorta faaliyetlerine başlamışlardır. Kurulan ilk sigorta acenteliği 1872’de İngiliz kökenli Imperial Sun Northen ve Nort British şirketlerinin olmuştur. Daha sonra Fransa kökenli La Fonsiyer sigorta şirketi 1878’de sigortacılık faaliyetlerine başlamıştır. 1884’e gelindiğinde ise diğer yabancı sigorta şirketleri de Osmanlı’da faaliyette bulunmaya başlamışlardır. 1893’e gelindiğinde Düyun-u Umumiye İdaresine ve Osmanlı Bankasına ortak olan bir grup Osmanlı “Umum Sigorta Kumpanyası”nı kurmuştur. Osmanlı’da yabancı sigorta şirketleri sigortacılığın yayılmasına yardımcı olsa da hukuki mevzuatın olmayışı kısa sürede sigorta şirketi sayısının artmasına ve haksız rekabetin doğmasına neden olmuştur. 1900’de ilk olarak yabancı sigorta şirketleri bir araya gelmiş ve ortak bir yangın tarifesi belirlemiştir.

Bu tarife, ülkemizde uygulanan ilk sigorta tarifesi olma özelliğini taşımaktadır (Orhaner, 2013: 155-156).

1908 ve 1914’de sigorta şirketlerinin denetimine ilişkin çeşitli yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler ile birlikte sigorta şirketlerinin teminat göstermeleri ve vergi vermeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Bu yasal düzenlemelerin sonucunda sigortacılık sektöründe faaliyet gösteren bazı yabancı şirketlerin yerli faaliyet gösteren şirketlerle ortaklık kurduğu görülmektedir. Cumhuriyetin ilanına kadar olan dönemde bütün sigorta şirketlerinin isminin Türk olmasına rağmen sermayelerinin yabancı olduğu görülmektedir. Sigorta şirketlerinin yazışmalarında Türkçe yapılmasının zorunluluğu 1924’de çıkarılan bir yasa ile sağlanmıştır (Sezal, 2017: 1158).

Cumhuriyetin ilanından sonra kurulan ilk milli sigorta şirketi 1925’de kurulan Anadolu Sigorta şirkettir (Çetintaş ve Biçen, 2012: 127). Milli Reasürans 1929’da kurulmuştur. Sigorta şirketlerinin topladıkları primin yarısını buraya devretme zorunluluğu getirilmiştir (Sezal, 2017: 1158). 1929’dan günümüze sigortacılık sektörünün temelini oluşturan kanunlar 1959’da çıkartılan 7397 sayılı “Sigorta Şirketlerinin Murakebesi Hakkında Kanun”, 2007’de çıkartılan 5684 Sayılı “Sigortacılık Kanunu” olarak sıralamak mümkündür (Külekeçi, 2018: 48).

Türkiye’de başlangıç yıllarında önemli derecede hukuki düzenlemeden yoksun ve yabancı ağırlıklı sigortacılık sistemi günümüzde hem yerli sigorta şirketlerinin bulunduğu hem de sağlıklı bir hukuki yapıya sahip bir duruma gelmiştir. Türkiye’de sigortacılık sektörü zaman içerisinde ekonominin de önemli bir aktörü haline geldiği görülmektedir. 2007’de finans sektörünün toplam aktif büyüklüğü 3,4 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu hacim içerisinde bankacılık sektörü %90,7’lik pay ile birinci sırada yer alırken sigorta ve bireysel emeklilik sektörü %4,5 ile ikinci sırada yer almaktadır (TSB, 2018: 14).

Türkiye’de Sigorta Sektörünün İstihdam Yapısı

Türkiye’de sigorta sektörü istihdam verileri incelendiğinde, sigorta sektöründe yıllar itibariyle ufak da olsa istihdam artışları yaşandığı görülmektedir. Sigorta sektöründe eğitim durumuna göre istihdam yapısına bakıldığında doğrudan satış personeli hariç, 2016-2018 döneminde üniversite ve lisansüstü eğitime sahip personelin daha çok istihdam edildiği görülmektedir. Bu durum Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Eğitim Durumuna Göre Çalışan Kişi Sayısı (Doğrudan satış Personeli Hariç) 2016-2018.

Eğitim Durumu	2016			2017			2018		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
İlkokul	73	29	102	63	30	93	79	35	114
Ortaokul ve Dengi	68	14	82	76	18	94	58	14	72
Lise ve Dengi	819	676	1495	742	624	1366	746	577	1323
2 Yıllık Yüksek Okul	554	1128	1682	555	1141	1696	566	1034	1600
Üniversite	4040	4595	8635	4231	4951	9182	4332	4857	9189
Lisans Üstü	813	746	1559	861	782	1643	936	836	1772
Toplam	6367	7188	13555	6528	7546	14074	6717	7353	14070

Kaynak: <https://www.tsb.org.tr/resmi-istatistikler.aspx?pageID=909>

Eğitim durumuna göre doğrudan satış personel sayısına bakıldığında çalışanların önemli bir bölümünün üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Bu durum tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Eğitim Durumuna Göre Doğrudan satış Personeli Sayısı, 2016-2019

Eğitim Durumu	2016			2017			2018		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
İlkokul	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Ortaokul ve Dengi	0	1	1	2	0	2	2	0	2
Lise ve Dengi	169	252	421	159	237	396	128	200	328
2 Yıllık Yüksek Okul	365	1056	1421	323	955	1278	310	975	1285
Üniversite	1679	2428	4107	1635	2388	4023	1594	2514	4108
Lisans Üstü	64	83	147	65	85	150	75	92	167
Toplam	2277	3820	6097	2184	3665	5849	2110	3781	5891

Kaynak: <https://www.tsb.org.tr/resmi-istatistikler.aspx?pageID=909>

Tablo 1 ve Tablo 2 karşılaştırıldığında, sigorta sektöründe doğrudan satış dışında istihdam edilen personel sayılarında ilkokul ile ortaokul ve dengi eğitim seviyesine sahip personele de yer verilmesine karşın doğrudan satış personeli sayısında ilkokul ile ortaokul ve dengi eğitim seviyesine sahip personele fazla yer verilmediği görülmektedir. 2016’da ilkokul ile ortaokul ve dengi eğitim seviyesine sahip doğrudan satış dışında kalan personel sayısı 184 kişidir. 2017’de bu sayı 187 iken 2018’de bu sayı 186 olmuştur. Aynı yıllarda doğrudan satış personeline bakıldığında ilkokul ile ortaokul ve dengi eğitim seviyesine sahip personel sayısı 2016’da 1 dir. 2017’de 2 olan personel sayısı 2018’de bir değişim göstermeyerek 2 kişide kalmıştır.

2016’da doğrudan satış personeli olarak istihdam edilen 2 yıllık Yüksekokul mezunu personel sayısı toplam 1421 kişidir. Ancak bu sektörde çalışan 1421 kişiden sadece 404 kişi Sigortacılık/Aktüerya bölümü mezunundan oluşmaktadır. 2017’de 1277 Yüksekokul mezunu istihdam edilmiştir ve toplam istihdam içinde Sigortacılık/Aktüerya bölümü mezunu sayısı 389 kişidir. 2018’de ise sözü edilen eğitim seviyesinde 1285 kişi istihdam edilmiş, toplam istihdam içinde Sigortacılık/Aktüerya bölümü mezunu 414 kişi olmuştur (<https://www.tsb.org.tr/resmi-istatistikler.aspx?pageID=909>).

Tablo 3. Üniversite Mezunları Bölüm Bazında Doğrudan Satış Personeli İstihdam Seviyesi, 2016-2018.

	2016	2017	2018
Mezun Olduğu Bölüm	Toplam	Toplam	Toplam
Ekonomi	293	275	217
İşletme	1499	1522	1470
Hukuk	1	0	1
Sigortacılık /Aktüerya	101	108	76
Mühendislik	130	120	123
Diğer	2083	1998	2221
Toplam	4107	4023	4108

Kaynak: <https://www.tsb.org.tr/resmi-istatistikler.aspx?pageID=909>

Sigortacılık sektöründe bölüm bazında istihdam edilen kişi sayısı 2016-2018 dönemi için tablo 3’de gösterilmiştir. Tablo 3’den de anlaşılacağı gibi sigortacılık sektöründe İşletme Bölümü mezunları daha çok istihdam edilmektedir. Aktüerya/Sigortacılık mezunlarının sektördeki toplam istihdamdaki payı 2016’da yaklaşık %2,45 iken bu oran 2017’de % 2,68 olmuştur. 2018’de ise bu oran % 1,85’e gerilemiştir.

Tablo 4. Lisansüstü Mezunları Bölüm Bazında Doğrudan Satış Personeli İstihdam Seviyesi, 2016-2018.

	2016	2017	2018
Mezun Olduğu Bölüm	Toplam	Toplam	Toplam
Ekonomi	9	6	4
İşletme	56	57	55
Hukuk	0	0	0
Sigortacılık /Aktüerya	4	3	5
Mühendislik	3	4	1
Diğer	75	80	102
Toplam	147	150	167

Kaynak: <https://www.tsb.org.tr/resmi-istatistikler.aspx?pageID=909>

Tablo 4’de, sigortacılık sektöründe lisansüstü eğitim görmüş personelin istihdam durumları gösterilmiştir. Tablo 4’deki verilerden de anlaşılacağı gibi sektörde istihdam edilen doğrudan satış personeli en fazla İşletme Bölümü mezunlarından oluşmaktadır.

SONUÇ

Sigorta, benzer risklerle karşılaşma ihtimali bulunan kişilerin, risklerin gerçekleşmesi sonucu ortaya çıkabilecek maddi zararların önceden belirlenmiş pirim karşılığında giderilmesine yönelik bir sözleşmedir. Sigortacılık sektörünün ilk uygulamalarına bakıldığında yağma, hırsızlık, malların

bozulması gibi alanlarda uygulandığı görülmektedir. Daha sonraları istatistiki yöntemlerin gelişmesi, meydana gelen doğal afet ve yangınlar insanların sigortacılık sektörüne bakışını değiştirmiş ve sigortacılık sektörünün gelişmesi ivme kazanmıştır.

Osmanlı döneminin mevcut sosyoekonomik yapısı içerisinde sigortacılık sektörünün yabancı ve azınlıkların elinde olduğu görülmektedir. Ancak sektöre yönelik hukuki düzenlemelerin olmayışı, sektörde önemli sıkıntıları da beraberinde getirmiştir. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte yapılan ekonomik reformlara paralel olarak sigortacılık sektörün de de önemli düzenlemeler yapılmıştır. Günümüzde kamu otoritesi, sigorta sektörü için bir yandan denetleme diğer yandan düzenleme görevini üstlenmiştir. Dolayısıyla Türkiye’de sigorta sektörü kanun ve yönetmeliklerle düzenlenmiş, haksız rekabet koşullarının oluşmasına yönelik önlemlerin kamu otoritesi tarafından alındığı ve hızla gelişen bir sektör görünümündedir.

Türkiye’de sigorta sektörünün istihdam yapısına bakıldığında, sektörde istihdam edilen personel sayısının önemli bir bölümünü üniversite mezunundan oluştuğu görülmektedir. Özellikle doğrudan satış personelinin eğitim seviyesine bakıldığında üniversite mezunları ön plana çıkmaktadır. Üniversite mezunlarının bölüm bazında incelenmesi durumunda, İşletme Bölümünün doğrudan satış personeli arasında birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Benzer bir sıralama lisansüstü eğitim içinde geçerlidir. İstihdam sayılarına bakıldığında İşletme lisansüstü eğitilmiş kişiler ilk sırada yer almaktadır.

Çalışmanın sonucunda Aktüerya/Sigortacılık mezunlarının, sigortacılık sektöründe görece daha az istihdam edildiği görülmüştür. Aktüerya/Sigortacılık bölümleri Türkiye’de uzun bir geçmişi olmayan bölümlerdir. Türkiye’deki neredeyse bütün üniversitelerde işletme bölümü bulunmakta, hatta bazı üniversitelerde farklı fakülteler altında birden fazla işletme bölümü bulunmaktadır. İşletme bölümlerinin Aktüerya/Sigortacılık bölümlerinden fazla olması ve üniversiteler bünyesinde daha uzun bir geçmişe sahip olması sektörde işletme bölüm mezunlarının ağırlıklı olmasının önemli bir nedenidir. Dolayısıyla zaman içerisinde Aktüerya/Sigortacılık bölümünden mezun olan öğrencilerin çalışma hayatına girmesi, farklı üniversitelerde de bu bölümlerin açılması ile sigortacılık sektörünün istihdam yapısının değişebileceği düşünülebilir.

KAYNAKÇA

- Çekici Makbule Elif, Mehmet Nuri İnel (2013). Türk Sigorta Sektörünün Direkt Prim Üretimlerinin Tahmin Teknikleri İle İncelenmesi, Marmara üniversitesi İİB Dergisi, Cilt XXXIV Sayı I, ss. 135-152.
- Çetintaş Hakan, Ömer Faruk Biçen (2012). Türkiye’de Sigortacılık Sektörünün Etkinlik Analizi, TİSK Akademi 2012/II, ss.124-154.
- Genç Ömür.(2002). Sigortacılık Sektörü ve Türkiye’de Sigorta Sektörünün Fon Yaratma Kapasitesi. Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Yayını, Ankara.
- Koç selahattin, Zekai Şenol, Mustafa Çevik (2018). Türkiye’de Faaliyette Bulunan Sigorta Şirketlerinin Finansal Performans Analizi: 2006-2015, Gazi İktisat ve İşletme Dergisi, 2018:4(1), ss. 25-38.

- Küleççi İlknur (2018). Türk Sigortacılık Sektöründe Hayat Dışı Sigorta Şirketlerinin Etkinlik Analizi. T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Para Sermaye Piyasaları ve Finansal Kurumlar Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Orhaner Emine (2013). Sigortacılık. Siyasal Kitapevi, Ankara.
- Özudođru Haşim (2017). “Türkiye’de Sigortacılık Sektörünün Deđerlendirilmesi”, Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi (BAFAD), Cilt 4, Sayı 1, ss. 38-47.
- Özügüç Dađlar (2001). Sigorta Sektörünün Fon Yaratma İşlevi 1995-1999 Yılları Deđerlendirmesi. İstatistik Genel Müdürlüğü, TCMB yayını, 2001.
- Sarıoğuz Selahattin (2007). Sigortta Sektöründe Risk Yönetimi, Alternatif Risk Transfer Yöntemleri, Şirketler İçin Bir Öneri: Hava Durumu Opsiyonları. T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Sezal Levent (2017). Türkiye Sigortacılık Sektörünün Deđerlendirilmesi ve Faizsiz Sigortacılık Sisteminin Uygulanabilirliđi, Uluslararası Sosyal Araştırmacılar Dergisi, Cilt:10 Sayı: 52, ss. 1156-1167.
- TSB (2017). 2017 Sektör Raporu. Türkiye Sigorta Birliği Yayını, İstanbul.
- TSB, <https://www.tsb.org.tr/turkiyede-sigortacilik.aspx?pageID=439>